

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на півріччя	20 кор.
на рік	40 кор.
на чотири роки	160 кор.
на місяць	1 7/12 кор.

За границею:

на півріччя	36 рублів
на рік	72 рублів
на чотири роки	288 рублів
на місяць	18 рублів

Позаштатне число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня, крім неділі і руских свят о 5 1/2 год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. п. Домбровського (Хорунчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 3) с. від стрічки.

Перебрав мірку!

(X) Між угорськими парламентаристами і політиками займає неперечно вельми визначне місце провідник національного стороництва, нині президент угорського союму, гр Альберт Апоні. Коли він вступив на політичний вид, многи его прославляли. Зміст его бесід і викінчена їх форма поривали навіть его противників. Міністри дрожали перед ним, наколи став промовляти, поважні промови сторонництв убігали ся о его прихильність. Однак він був гордовитий і неприступний, лише з сим він згоджував ся, що було бездоганне і чисте. Міродайнні круги старали ся его приєднати, однак годі було его позискати, він не хотів уступити ані крихти зі своїх засад, его не заманювало ніяке політичне становище. Всі его уважали будучим міністром-президентом і він певно був би ним став, наколиб був виждав упадку мадярського псевдо літералізму. Одиче Апоні, котрий часто відклонював предкладану ему міністерску теку, дав ся пірвати нетерпячці і, не зважаючи на се, що ему перед тим було так дорогоцінне, дав ся намовити до злуки національного стороництва з правительственными лібералами. Его покійний товариш політичний Горанський став міністром торговлі, а він сам президентом посольської палати.

Сей успіх міг був Апоні вже раніше досягнути. Задля того не оплачувало ся роками цілими відгравати ролю опозиційника; консервативним кругам Угорщини було се вельми неміло, коли Апоні вступив на президентське місце. Спершу було ему нове достоїнство зовсім до вподоби, але перебором став він відчувати, що се якось ему не личить, щоби він був неначе підручником Селя. Він не почував в собі снаги, вірити у формули Селя і сповняти се чого бажав правительство. Він бачив, що его популярність никне з того часу, як він став офіційною особою. Тимто почав він придумувати способи, якби знов відсвіжити свою популярність, якби показати виборцям, що він все той сам давний Апоні.

До сего видали ся ему вельми пригідною нагодою закладини угольного каменя під гробовець Кошута, що мають відбутися в слідуючій місяці. Граф Апоні заявив прилюдно, що він яко президент посольської палати возьме участь в столітнім ювілею Кошутівськім а при тій нагоді він дав ся пірвати таким одушевленням для Кошута, що тут виразно бач в очі его демонстративне поступованє. Імя Людвика Кошута є визначно політичне, а становище за або проти него є дійсно програматичне. Коли в Пешті відбували ся похорони Кошута, правительство не брало в них участі, бо трудно ему було причинити ся до прославлення чоловіка, який в Дебречиньскім самозванчій соймі в р. 1849 домагав ся усунення з престолу Габсбурско-Льотаринської династії, чоловіка, що змагав до незалежності Угорщини і казав себе постановити володарем. Само про себе розуміє ся, що міністерство Селя усуне ся від закладин уголь-

ного каменя. Наколиб гр. Апоні був присутний на сій торжестві яко звичайний посол, то тим ніхто би не журив ся. Але се не є байдужне, наколи він яко репрезентативна особа явить ся на чолі сойму. Президент палати є офіційна особистість, грає визначну політичну ролю і часто зустрічає ся з монархом. На случай парламентарного або міністерського пересилення покликую его монарх на пораду, вижидає его справоздання про політичне положенє. А тут якось не годить ся бути дорадником корони і прославляти сего, що хотів сию корону знищити. Гр. Апоні в нетерпячці і жадобі популярности зробив нерозважний крок. Один був нерозважний тоді, коли він склонив ся перед правительством і вийшов в злуку з лібералами, а тепер другий, щоби поправити свою популярність. Ганянучись за популярністю, втратив Апоні розвагу і рівновагу, а тим підорвав своє політичне становище.

По страйках.

Страхи на Ляхи! — давна се приповідка, яка свідчить, що хоть Поляки в історії давали докази хоробрости, то все таки з давен давна були горячкові, нервові, одним словом — страхополохами. Оно справдило ся і при теперішнім хліборобским страйку, чому дає свідцтво Nowa Reforma: Не дасть заперечити ся — пише у вступній статі, — що хліборобський страйк викликав великий переполюх в польских кругах. Сей переполюх перебивав ся в прасі, в обрадах на зібраннях, а іменно в поїзді сеї неfortunної делегації польської до Відня в цілі упрощення помочи і опіки центрального правительства. Будьмо отверті і не скриваймо нічого перед собою. Рускі проводирі намагали ся замінити страйк на народну акцію, але не хто иньший, лише самі Поляки на правду надали ему такий характер і за таку акцію признали страйк. Наша праса — з виїмкою Now-oj Reform-i, яка від початку заняла була відмінне становище — не занедбала нічого, що могло би піднести розголос страйку, як страшної небезпечности для Поляків і побільшити его значінє. Замість наперекір руским інтенціям Русинів редуковати нагло повсталий спір з цілою рішучістю до уровени звичайної в нинішніх часах задирки заробково-економічної, польска праса перша вказувала на величезну небезпечність его також для народних польских інтересів у східній Галичині і сим викликала гадку, що ми чуємо ся слабими і безрадними. Бо хто читав ті всі ереміяди на насильства і уросеня рускі, ті алярми перед можливою різнею, перед знищенням польского елемента в тих сторонах, міг лише те вражінє віднести, що дійсно ми не чуємо ся на силах відперти сі нові затії Русинів, що самі уважаємо нашу погибіль неминучою. — Се свідцтво можна би в цілости видати особливо Dziennik-owi polsk-ому, однак з тою приміткою, що він не так зі страху, як зі своєї захланности на руску шкуру, хотів з нагоди страйку похрувати всіх Русинів виїмковим станом та наглими судами, а тимчасом лише заскаки в свої вовчі зуби.

Przegląd після невдатних, громовладних дописів своїх шляхоцьких кореспондентів, Целецьких і др., заміщує тепер статю п. К. Солтан-

Абгаровича, який замість ката і шибениці ра-іть хлопохваство задля удержання шляхті впливу і... дешевого робітника. Отжеж передовсім шляхтич — після слів автора — не потребує скликувати віч, говорити на них про політику і тим здобувати популярність і все те робити умисне зі спеціальною програмою просвічування та научання людю(!) — се на нічо не здасть ся, але повинен терпеливо чекати, аж хлоп в потрібі, (очевидно особистій) прийде сам до двора з просьбою о поміч і пораду. Тоді прямо патріотичним обовязком є помочи ему, порадити, в потрібі поратувати грошем. Се поступованє рознесе ся небавом по селі і збудить поважанє для «пана». Коли пан порадить мужикови в завилій судовій справі або податковій та иньших урядових справах, то він стане завжди ходити до двора по пораду і в громадських справах, виборчих і т. д. Але ріжні навички і звичаї на селі треба лишити в супокою і треба ліпше самому до них приміняти ся, бо бороти ся з ними, се сифова праця. Вкінці треба стеречи пильно «поваги двора», щоби «німб сеї святині польских традицій» все стояв перед очима сільского людю. Також треба стеречи ся задержаня або невивпаченя заплати мужикови, бо один незапачений гріш є міліоновою стратою «народовою», а «на жалє» — каже п. Абгарович — наші офіційлісти мають надзвичайний нагін до ошукуваня хлопів». Виїмково брати можна участь в громадних зібраннях, коли они скликані зарядом «Кулек рольнічих», як се робить майстер в уряджуваню таких зборів пос. Артур Заремба Целецький, бо тут люд бачить намацальну користь з належеня до «Кулек». — Наконєць і той хлопохват, п. Абгарович, не остеріг ся від поганой а безпідставної, узагальненої інсинуації супроти руского селянства, визнаючи шляхтичів, щоби «передовсім викорінювали злодійство, яке на жалє закоренило ся так страшно, що стало прямо краввою язвою і русьський хлоп, який не вкраде, коли до сего навине ся ему нагода, належить до найрідших виїмків (!) і повинен стати канонізований (!)...

3 Канадійської України.

Як дуже на часі була місія, зорганізована ВПр. о. Митрополитом до Канади, свідчать голоси звідтам, які в кождім числі амер. «Свободи» зазивають до організації, до освідомлення і уморальнення тамошних Русинів. Один з таких голосів, заміщений в посліднім числі «Свободи» заміщуємо отсе у повному змісті:

Від часу, коли відбув ся мітинг французко-католицких попів на чолі з біскупом Langevin в місті Вініпер, Манітоба, на яким ревно опікуни канадійських Русинів радили без Русинів над рускими справами, а між иньшими над закладанєм руских шкіл з двома викладавими язиками, які після права Русинам, яко добрим католикам, належать ся... я переглядав уважно до сего часу кождий нумер «Свободи», понеже одна тільки «Свобода» стоїть міцно в обороні прав руских за морем. Хотів я дізнати ся, чи забере хто із канадійських Русинів рішучий голос в тій так важній для нас всіх справі. До сего часу, если не милось, спіткав я лиш одну статю відносячу ся до виж наведеного мітингу і его цілей, написану п. К. Геніком, в котрій тойже описав досить обширно перебіг мітингу і виказав причини, які полихають французких

попів до мішання ся в наші справи і старання ся о опіку і протекцію над нашими школами. Але не показав п. Генік жадних средств, які могли би послужити за підставу до скинення раз на все і запротестованя против опікунчого ярма не тільки зі сторони французких попів, але так само проти опіки бородастих православних, шпирителів російського деспотизму і кнутової освіти в Новім Сьвіті. Правда, п. Генік подав гадку до скликаня віча на кожній колонії, але тоє після моєї гадки є недостаточним средством до поладження питань, які интересують всіх канадійських Русинів. Над чимсь подібним треба нам конче спільно поради і спільно застановити ся, щоби положити розумні і тревалі підвалини під будучність Русинів в тім краю. Ми мусимо зїхати ся на загальне канадійське руске віче. Віча на поодиноких колоніях не заспокоять питань загалу. Скликанем віча повинен зайняти ся комітет, який повинен бути завязаний в Вінпег. В Вінпег сьуть люди, котрі мають честь звати ся вірними синами Руси, найотже завяжуть комітет, котрий чи то через спеціальні відозви, чи то через обїзджене всіх колоній одним із членів комітету постарася поінформувати всіх руских колоністів о маючій відбутися першим руско-канадійським вічу та о місци і часі, де і коли віче відбуде ся. Так само комітет повинен попросити Раду Духовну в Сполучених Державах, щоби тая-ж зволіла вислати одного або двох своїх членів, молодих священиків, на віче до Канади, котрі, як люди свідомі такої роботи, були би душою віча. Братя наші в Сполучених Державах хоть не богати материяльно, але любовою сильні, певно не відмовлять нам тої ласки і прислуги.

Они так само як і ми повинають, що так як є тепер, є зле і так бути не повинно, а щоб було інакше, треба конче працювати. Початком такої праці на краще повинно бути віче, котре після моєї гадки повинно відбутися аж пізно в осени того року, коли фармери вимилотять збіжжя, а другі повернуть з зарібків. В той час кожний має досить часу, а і який такий крейцар в кишені. Віче мало би відбутися в Вінпег, Манітоба або в Ріджайні, Ассінбой. Правда, що щось подібного є сполучене з досить значними видатками, понеже Канада є дуже великий край, а наші люди розкинені по цілій Канаді з виїмком східних провінцій і сторони ще цілком не залюднених, але думаю, що жаден вірний син Руси, котрому лежить на серці, щоб ми Русини жили яко народ своїм житєм без нічної опіки і зіставили в спадщині молодому поколінню тоє, що є найдорожшим серцю кожного розумного чоловіка — не пожалує гроша, бо то є правдива офіра кинена на олтар народно-церковний, себ-то на олтар руского огнища в Канаді. На вічу передовсім повинна

бути звернена увага на місто Вінпег, понеже Вінпег є містом, в котрім концентрує ся економічно-промислове житє не тільки Манітоби, але по часті і північно-западних територій. В Вінпег має бути основане огнище канадійської Руси, з котрого теплі лучі сьвітла правди розходились би по цілій Канаді.

(Конець буде).

З політичного поля.

Нововибраний сойм країньский, який з причини обструкції клерикальних Словенців, замкнено дня 25. червня, нїм ще був в силі поладити щонебудь, має бути скликаний в грудни на коротку сесию, а то в цілії принятя деяких конечних ухвал, а головно з причини ухвали що до регуляції одної з рік. У відповідь на проєкт клерикальних Словенців, щоби скликати сойм в грудни, правительство поставило услівє, що краєвий виділ дасть гваранцію, аби обструкція не непокоїла нарад сойму. Краєвий виділ ще не відповів на сю пропозицію правительства, однак трудно припустити, щоби міг дати яку гваранцію. Клерикальна партия, якої обструкція була причиною замкнення сесії, сама бажала би тепер наклонити правительство до скликаня сойму, тож можна припускати що і без гваранції краєвого виділу не буде уряджувати обструкції в останній сесії.

Про подорожи італійського короля до Берлина розписують ся тамошні урядові дивізіони як Reichsanzeiger і Nordt. Allg. Ztg. вїтаючи Віктора Емануїла в столиці над Спрєвою. Reichsanzeiger пише, що приязнь межі Італією а Німеччиною, злучить єї сильнійше з Австро-Угорщиною в тридержавний союз, який стремить до удержаня давного стану в середній Европі, а жадна держава, приналежна до него не накладе більших тягарів, чим ті, які би держави самі видаткували в добре зрозумілім власнім інтересі. Nordt. Ztg пише: Завдяки політиці італійського короля і єго дорадника Принеті-єго усталоє ся приязнь межі Італією а Німеччиною, а заразом набирає трієвкости тридержавний союз, який благодатні овочі видає для Европи. Межи династією Гогенцолернів а італійського нема недовірчivosti, але щира панує приязнь і довіра. — З Гешенен в Швайцарії телеграфують про переїзд італійського короля до Берлина: Віктор Емануїл прибув тут вчера о год. 4¼ пополудни. Повитала єго на двірці депутація Союзної ради. Король кількакратно стискав руку президента Союзної ради Цемпа, відтак перейшов перед фронтом почесної компанії, уставленої на двірці і прийняв представлення різних достойників. Ввирі, виданім Союзною Радою на честь короля, взяло уділ 35 осіб. Промовляв президент Сою-

зної ради Цемпа, вїтаючи короля вїмени швайцарського народа і Союзної ради та підносячи, що в сих відвідинах є доказ приязного успосібленя італійського короля для Швайцарії. Вкінці вніс тоаст в честь короля, королівської родини і на благо італійського народа. Король відповів тоастом по італійски, в яким висказав свою симпатію для Швайцарії і викинув пугар на благо Союзної Ради Швайцарії. О годині 5½ король відїхав в дальшу подорож.

Евакуація європейских війск з китайских кріпостей поступає поволі і поступенно. Перед кількома днями власти китайські обявили знов в посїданє велике китайське місто Тьєнцзія, що лежить на дорозі з Таку до Пекіну. В часі як війська чужих держав займали то місто, збурено всі укріпленя, боронячі приступу до Таку аж до Шангайквану, викоренено розбишачтво на ріці Пейго, розібрано мури Тьєнцзіну і утворено на тім місци великі площі. В часі тих робіт зменшувано поволі залогу, котра числила первісно 6000 людей. Але й по відданю міста Китайцям полишили ся в нїм відділи війська, котрі разом з залогами уміщеними в Пекіні і містах лежачих на дорозі до столиці, становлять цілком поважну як на китайські відносини оружну силу. В Тьєнцзіні поинишло ся 2000 людей, а іменно по 400 Англійців, Французів, Німців, Японців і Італійців, в Пекіні також 2000, але склад тої залогі, котра має служити до оборони посольств, є инший. Японія, Росія, Франція і Німеччина мають там по 300 людей, Англія 250, Австрія 100, Італія 200, Сполучені Держави 150. Слабші відділи полишено в різних менших містах провінції Печілі. Загалом оружні сили держав в тій провінції виносять 8250 людей. Німеччина, Франція, Англія і Японія удержують по 1600 людей, Італія 900, Росія 600, Австрія 200 і Сполучені Держави 150. Загально від хвилі закінчення мира зменшили ся залогі держав в Китаю лише о 4000 людей.

НОВИНКИ.

— Календар. В четвер: гр.-кат. Успеніє Богородиці; рим.-кат. Августина. — В пятницю: гр.-кат. Образа Господ.; рим.-кат. Усіки Івана. — В суботу: гр.-кат. Митрона муч.; рим.-кат. Рози.

— Вписи до 4. кл. рускої школи вправ у Львові відбудуть ся дня 29. і 30. н. ст. серпня від 8—12 перед полуд. і від 3—5. пополудни в канцелярії школи при ул. Дугоша ч. 17. — Ся школа приготує дуже добре учеників до школи середної. Учеників в одній класі не може бути більше як 40, тому і наука може відбувати ся з тим більшим хїсном для учеників.

— Школа ім. М. Шашкевича. Вписи учеників і учениць до 4-класової школи ім. М. Шашке-

Сім загадок сьвіта.

Переклади з німецького
др. В. Левицкий і Я. Миколаєвич.

Доти Штравсе. З прикраси мущу зазначити, що він не трафив на провідну ідею мого розумованя. Астрономічним знанєм якогось материяльного укладу назвав я таке єго знанє, яке малибисмо про планетарний систем, о скілько всі обсервації були-б безусловно точні, а всі теоретичні труднощі поборені. Наколи-б ми мали астрономічне знанє того, що ваходить ся в середині хотяби найбільше загадочного наряду рослинного або звїринного тіла, то супроти сего наряду наш наклін до причинового пояснюваня був би в рівній мірі заспокоєний, як се має місце зглядом укладу планетарного с. є до границь ума, який сути матерії і сили поняти не може. Наколи-б ми мали астрономічне знанє того, що дїє ся в мозку, то в справі повстаня сьвідомости не поступили бисмо ані на волос. Заразом той так значно від нашого висший, однак до него подібний дух Ляйласа, посїдаючи свій всесвітний зір, не був би тут від нас мудрійшим; а навіть коли-б, після фікції Ляйбніца, мав таку технічну справність, щоб потрафив атом за атомом, частиця за частицею збудувати гомункула, то зробив би єго мислячим, но не зрозумів би таки, яким способом думає.

Повстане перших прояв житя само собою

не має зі сьвідомостию нічого спільного. Там ходить о відповідне уложєне атомів і дробин, о заочаткованє якихсь рухів. А проте астрономічне знанє того, що звєсь самородством, — generatio spontanea seu aequivoca, в новіших часах абіогенезою або гетерогенезою, — єсть не лиш мислиме, але те астрономічне знанє заспокоювало-б в справі повстаня житя наш наклін до причинового наєнюваня так, як єго заспокоює в справі руху тіл небесних.

Се єсть причина, задля якої — говорячи словами Штравсе — «в поступеннім розвою природи» прогалина в нашім розуміню настає не в точці А, але доперва в Б. Поза сим не твердив я зовсім, будь то би при данім чутю всякий висший стєпень духового розвою ставав ся зрозумілий, а питанє В. від разу можливе до розв'язаня. На механічну незрозумілість навіть найпростішого змислового чутя клав я длятого так сильний натиск, що з неї ще й через доказ *a fortiori* слїдує незрозумілість висших духових справ.

Правда, що повстане житя губить ся тепер ще в глибших сутїнях як тоді, коли ще можна було мати надїю узрїти в робітні під мікроскопом, як з творів мертвих повстають живі. По досьвідах Пастєта засада самородства уступила на довго — если не на завсїгди — засаді всесїменности (пансєрмії): де думано, що повстає житє, там було на дїлі тільки розвиванє ся існуючих вже зародків. Та справи повернулись так, що хто не хоче уперати ся на

цілком дитинячим становиску, логічно може бути приневолений до признаня повстаня житя на механічній дорозі. В виду актуалізму геологічного і теорії походження ґатунків не найдєсь мабуть ані оден поважний заштитник теорії о періодах творєня, після якої творча Всемогучість мала все наново нищити своє дїло, щоби єго, як нездарний артист, в однім місци лише, в другім знов гірше все опять зачинати. Сесі, що вірать в доцільні причини, згодять ся заразом, що таке поведєнє не здаєсь достойним творчої Всемогучости. Годи-б ся єї що найбільше оден раз через надприродну інтервенцію до механіки вселєнної покликати до істнованя найпростішї зародки житя, так вивіновані, що винїшні органічні єства розвинулись з них без винїшної помочи. Хто з тим згодить ся, тому з черги запитати вільно, чи не булоб достойнішим творчої Всемогучости зречи ся і сеї одноразової інтервенції до наданих прав і відразу вивінувати матерію такими силами, щоб при условинах, сприяючих на землі, або на иньших тілах небесних, зародки житя без чужої помочи повстали мусїли? До заперечєня сего нема жадної причини; в такім разі однак приналось, що житє може повстати на чисто механічній дорозі, і розходить ся тільки о се, чи матерія, яка чисто механічною дорогою може збитись в живі єства, була завсїгди, чи може, як гадає Ляйбніц, мусїла бути через Бога сотворєною.

Що астрономічне знанє мозку не зробило

веча у Львові будуть відбувати ся в днях 27, 29. і 30. серпня с. р. кожного дня рано від 9. до 12. а пополудни від 3. до 5. год.

— **Вписи до школи вправ** при женській учительській семінарії ул. Сакраменток у Львові відбудуть ся дня 29. і 30. серпня від 8—12 рано і 3—5 год. пополудни.

— **Інститут св. Ольги** приміщений при улиці Сави ч. 3.

Інститут дівочий Руского Тов. педагогічного приміщений при ул. Сави ч. 3.

— **Вписи до Рускої школи вправ** при ц. к. женській семінарії учительській ул. Сакраменток ч. 7. відбудуть ся будуть дня 29. і 30. серпня від 8—12 год. і від 3—5.

— **Вписи до пятикласової школи виділової ім. Шевченка** відбудуть ся будуть в локалі школи площа Стрілецька ч. 6. дня 5. вересня від 8—12 і від 3—5 попол.

— **Реколекції для святичеників** відбудуть ся дня 3, 4. і 5. вересня в домі колонії ваканційної в Тухлі під проводом ВПреоєв. о. Митрополита. Святиченики, котрі бажають брати участь в реколекціях, мають зголосити ся до Вєч. о. Давидяка, парохі Тухлі.

— **Хлібробські страйки**. «Діло» доносить, що перед теренівським трибуналом відбуло ся досі о 200 з 300 страйкових розправ, а має їх бути ще до 200 з 300 обжалюваних з яких більша половина увязнена. Прокураторія виготовила уже 166 актів обжалювання а багато справ еще в роботі. Трибуналові проводить досі совітник Цибик (Русин), однак незабаром будуть дві страйкові трибунали. — Далше подає «Діло» перебіг подіючих розправ з дня 22. серпня с. р. перед трибуналом, в якого склад входили радники: Цибик, предсідатель, Якубовський, Мандибур і Шеліський, воганти. Обжалюваних бернять: секретар Григевецкий, др. Розенфельд, адвокат др. Данилович і др. Мантель. Висліди 9 розпрів, які відбули ся того дня, ось такі: 1) Тимо Комарінець, господар з Глинич, узнаний винним обиди урядового органу в урядованю § 312 з. к.; засуджено его на 10 день арешту. Засудженого випущено на вільну стопу. 2) Никола Кушнір, парубок-коваль з Шилів, збаражского повіту, винен злочину з § 98. б) з. к. і засуджує ся его на 2 місяці тяжкої вязниці. Іменно заприсяжений свідок, Іван Очкур, зізнав, що Кушнір відмовляв его від роботи погрозами: «як ти не підеш, то ми тебе ко нех так справимо, що фіра по тебе приїде»; 3) Текля Кольб, зарібниця з Цаповець, заліщицкого повіту, винна провини з § 278. з. к. Взиване людей до помочи в опорі властям і засуджує ся еї на 7 день. 4) Семена Михайлюка, з Мишкова, заліщицкого повіту, засуджує ся за перекрочене з § 3. з. к. на 8 день арешту. 5) За те саме засуджено і господаря з Дзвиняча, заліщицкого повіту на 10 день арешту. 6) Михайло Кілтук, з Веремья, заліщицкого повіту, узнаний винним злочину з § 81. з. к. (за те, що чинно пірнав ся на жандарма, який арештував его сина) і засуджений на 3 місяці тяжкої вязниці. 7) Семен Трач, з Устечка, заліщицкого повіту, винен злочину з § 98 а) (за те, що ударив два рази в карк Семена Шеделина, який не хотів приступити до страйки) і засуджений на 2 місяці тяжкої вязниці. 8) За злочин того самого нараграфу буква

б) засуджено і Кароля Хаблу, з мазурского села Ходачкова, на таку саму кару. (він здержував фіри з чужими робітниками). 9) Михайло Андрусюк, зарібник із Бердиковець, заліщицкого повіту, засуджений за злочин проти § 98 б) з. к. на 3 місяці тяжкої вязниці (він говорив Мазурям, щоби они відступили від роботи, «bo będzіe bida z wami»).

В Збаражчині тривають страйки далше в селах: Гвилиці, Сухівці, Обводівка та Лозівка, а в Гусятинщині в громаді Товстенке.

— **Про нараду в митрополічій палаті** подали звістки майже всі часописи польські на основі нашої часописи, хоч не назвали жерела, але і від себе додали, наче би предметом наради був також кинений деякими кругами в Америці поклік: «Проч з Римом!» Можемо запевнити, що сею справою зібрани туді у ВПр. Митрополита Русини зовсім не займали ся.

— **Поголоска про замах на архикн. Йосифа**. Вчора пізнім вечером розійшла ся по Відні поголоска, що на Угорщині виконано замах на архикнязя Йосифа, що замах удав ся і що архикнязь ранений тяжко. Однак на щастє показала ся тая вість тільки в часті правдива. Ого, як доносять з Пешту, вчора підчас військових вправ, якими проводив архикнязь Йосиф, стрілив хтось кілька разів в сторону архикнязя. Архикнязь вийшов ціло, тільки один вистріл зранив тяжко поручника, який находив ся побіч архикнязя. Вправи здержано сейчас і розпочато найострішше слідство в тій справі.

— **3 Будилова пишуть нам**: Дня 24. с. м. відбуло ся в селі Будилові, бережанського повіта отворене читальне «Просвіти», полчене з першими загальними зборами. Порядок торжества був ось такий: 1) Посвячене нового будинку тутешним парохом о. Юриєм Чубатим. 2) Отворене зборів о. Чубатим короткою промовою, в якій о. парох читав зібраних гостей. 3) Покликанє на предсідателя зборів п. Зенона Кузеля, студ. філос., делегата філії Тов-а «Просвіти». П. Кузеля виказував в довгий промові вагу і значінє читальні, поясняв статут «Просвіти» і наконєць візвав зібраних до вибору Виділу. До виділу ввійшли: О. Юрій Чубатий, яко голова, п. Йосиф Гуменюк, яко господар і заступник голови, п. Юзко Вибудовский, господар, яко касиєр, п. Василь Пукало, господар, яко бібліотекар. Заступниками вибрано господарів пп. Андруха Сітка і Петра Прокопова. Збори замкнув о. Юрій Чубатий промовою, в якій заохочував зібраних до щирої праці над своєю освітою.

— **Розумне розпорядженє**. Угорський президент міністрів, Сель. видав розпорядженє, яке закаує приймати на кельнерки, готельові дівчата і касиєрки і т. д. дівчат, що не мають еще 14 літ.

— **Генрик Семірадзкий**, про ктрого смерть донесли ми отсе, родив ся 15. листопада 1842. р. в селі Реченігах, гродненської губернії, де пробував як раз его отец, що був димісіонованим російським генералом. Зразу ходив Семірадзкий на університет в Харкові, а по скінченю математично-фізичного виділу вступив до академії красних шток в Петербурзі, де пробував від 1964. до 1870. року. Рік 1870. був рішальючий в долі Семірадзкого. Він виставив іменно в тім році на публічний вид першу свою працю: «Олександр Македонський і его лікар, Філіп» і зискав тим твором відразу велику славу. Найблизшого року одержав він стипендію і удав ся до Монахова на дальші студії, а за рік виступив уже з другим образом: «Римська оргія в часів цезаризму». Від тепер стає Семірадзкий малярем класичного світа. З Монахова переніс ся покійний до Флоренції, а відтак до Риму, де постав ряд найзнаменитших его творів, як: «Явногрішниця». «Світільники християнства» і т. д. За ті роботи дістав він численні почесні медалі, і став іменованим членом кількох академій. Від тепер починає він випускати в світ велике число образів, з яких найбільше знані є: «Танець серед мечів», «Дірце», «Фрине в Елєазі», «Родинне щастє» і «За приміром богів». До того треба додати еще дві заслони в театрах у Львові та Кракові. — Талант Семірадзкого наскрізь епічний, спокійний, про те нема в его образах трагічних настроїв. В его творах стоїть на першій площі декоративна сторона образу, задлячого властива гадка усуває ся троха в глибину. З сего роблено покійному навіть тяжкі заміти. Причиною его смерти був рак в устах, задля чого не можна буде забальзамувати его тіла, бо ліва щока зісута зовсім. Він терпів довго, однак і в своїх долях був він епіком — не скаржив ся перед ніким, але старав ся заховати все спокій, а потіхи шукав в релігії та музиці.

— **Контрабанда**. Звісна се справа що скарбовівласти відкрили в перших місяцях с. р. велику контрабанду в рафінерії спиртусу Шпрехерів на Богданівці, а незадовго потім завав засуд в тій справі. Однак Шпрехери, недоволені з него, рекурсували а вислід того був такий, що їм знизено кару. Но і ціла справа притяхла. Але ось тепер дістають ся до публічної відомости деякі цікаві подробиці тої афери. — При кінці лютого с. р. явила ся в рафінерії Шпрехерів скарбова комісія і перевела звичайну періодичну ревізію і найшла все в порядку: І хто знає, чи і далше не було би все «в порядку», як би на другий день не прийшов був до дирекції скарбу маґасинєр рафінерії Шпрехерів, Вайнтрауб, і не повідомив дирекцію про всі надужиття які поповнювано в тій рафінерії уже від довшого часу. Вислідом того доносу було подрібне слідство, яке виказало цілковиту правдивість слів Вайнтрауба. Краєва дирекція скарбу засудила Шпрехерів на фіскальну кару 400.000 корон, а Вайнтрауб, який, яко маґасинєр у Шпрехерів, побирав річно около 3.200 корон, думав, що дістане третю часть за донос, отже 133.333 корон. Але (нещасливим все візє в до рогу якесь «але») стало ся інакше. В Відні зменшено кару Шпрехерам на 150.000 корон, а Вайнтрауб мав одержати яко премію 50.000 корон. На нещастє Вайнтрауба пригадала собі однак краєва дирекція скарбу, що він зістав перед кількома літами засуджений за контрабанду на пару місяців арешту і на фіскальну грошеву кару. Зачали числити докладно, дочисляти проценти за літа проволочки, а з тих рахунків показало ся, що Вайнтраубови не належить ся в дійсности 133.333 корон, як він собі обчислив, але тільки 3.000 корон, які ему виплачено дійсно. І так одержав він замість величезної суми ледви тільки, кілько виносила его річна платня.

— **З тим всім грозила Шпрехерам руїна**, бо крім заплачення гривни 150.000 корон, відібрано їм право свобідного складу і закауано їм вести далше фабрику під їх фірмою. — Щоби уможливити естование тої, одної із найбільших в краю рафінерії, утворило ся у Львові акційне товариство, на чолі ктрого станули: знаний львівський мільонер, Самуїл Горовіц і посол, Піпес Поратинський, та закупили рафінерію за 750.000 кор.

— **Дневник Девета**. Знаменитий генерал Бурів, Девет, вів підчас цілої війни з Англією точний дневник. З него має тепер повстати обемистий твір, що буде обіймати цілу полудневу африканську війну. В часі подорожи з Капштату до Савсем Тону працював Девет так ревню над тим твором, що подорожні бачили генерала тільки підчас свідання, обіду та вечері. Не підлягає сумнівови, що твір бурского вождя буде мати величезне поводженє.

— **Пані Марія Варпучинська з Кут**, прислала на Інститут св. Ольги щедрий дар 20 К, за що комітет складає щирю подяку.

— **Ц. к. Дирекція залізниць державних у Львові** оповіщує що з днем 18. с. м. привернено особовий рух без пересідання і ціковитий товаровий рух на шляху Глібока-Гадікфальва.

— **Дрібні вісти**. В рускій гімназії в Чернівцях будуть відбувати ся вступні іспити до І. класи в днях 1. і 2. вересня, а вписи до приготвялючої класи 2. і 3. вересня. — Намісництво розписало вибори членів до повітової ради в Турці на день 21. жовтня з сільської групи, 23. з міської групи, а 25. з групи більшої послости.

би для нас свідомости через механічні причини зрозумільшою як сьогодні, се заключає в відси, що якісь скількості атомів вугля, водня, азоту, кисня і т. д. рівнодушним повинно бути, як лежать і як ся порушують, нехай би мали навіть окремі свідомости, через що впрочім ані свідомість взагалі, ані однородна свідомість цілого мозку не булаб ще пояснена.

Таке розумованє уважав я цілком переконуючим. Давид Фр. Штраус є гадка, що остаточно сам тільки час рішити може, чи в тій справі є се дійсно посліднє слово. Не лишилось послідним, о скілько Гекель (Haeckel) зділанє мною — в цілі зведеня протавної опії до нїсенітницї — припущенє свідомости у поодиноких атомів поставив яко метафізичний аксіом. «Кожний атом — мовить він — має постійно питому собі суму енергії і є, в тім значіню, «наділений душею». Без прийнятя «атомової душі» не мож пояснити найзвичайніших і найзагальніших хемічних прояв. Приємність і прикрість, жадоба і відроза, притяганє і відпиханє — мусять бути спільні всім масам атомів; бо рухи атомів, які мусять заходити при повстаню і розкладаню всякої хемічної сполуки, суть лиш о складаню зрозумілі, о скілько признаєм атомам *чутє і волю...* Если «воля» чоловіка і висших звірят видаєсь свобідною в порівнаню до «постійної» волі атомів, то є се призраком тим робом викликаний, що сеся психічна справа є у перших до найвисшого степеня замотаною, а у послідних до найвисшого степеня простою. І цілком в душі тої хибної філософії природи, що вже давнійше з тої самої катедрі*) шкідно вплинула на розвій німецької науки, конструє далше Гекель «несвідому память» означених «оживлених» комплексів атомів**), які він назвав «плярстидулями».

В сей спосіб помітує він вказаною через Ляметтрі (Lametrie) дорогою індукційного слідженя умов, при яких повстає свідомість. Прогрішує ся против одної з перших засад філософованя: «Entia non sunt creanda sine necessitate», («Естование не треба творити понад konieczну потребу»), бо пощож свідомости там, де вистарчить механіка? А коли атоми чують, то пощож орудия змислові? Гекель виминає зазначену мною трудність зрозуміння, як з безчисленних атомових «душ» повстає одноцільна свідомість цілого мозку. Згладю впрочім о его розумованю лиш тому, щоб до него навіязати питання, чому уважає він за єзуїтизм запереченє можливости пояснити свідомість через угрупованє і рух атомів, коли сам свідомости пояснити не гадає, але домагаєсь еї яко нерозложного, нервісного свойства атомів.

(Далше буде).

*) З катедрі університету в Гні, де тепер професором є Гекель і де давнійше викладав філософію Шеллінґ.

**) Ernest Haeckel. Die Perigenesis der Plastidule oder die Wellenzugung der Lebewesen. Berlin 1876, p. 38, 39.

— **Диміці! Пам'ятайте на фонд будови при ватних шкіл!**

